

POSUDEK OPONENTA

Adéla Pavlíčková: Mistr Friedrichova brevíře, bakalářská práce ÚDU FF UK 2021

vedoucí práce: PhDr. Jan Klípa, PhD.

oponent: doc. PhDr. Viktor Kubík, PhD.

Předkládaná bakalářská práce A.Pavlíčkové se věnuje velmi důležitému, komplikovanému a ne příliš sledovanému tématu. Pokud jde o základní kritéria, plně odpovídá rozsahovým podmínkám, jazyková úroveň i celková logická struktura práce, stejně jako dodržení zásad citačních pravidel a další parametry splňuje.

K mimořádným kladům předkládané práce patří zejména pětice pozitivních rysů;

Za prvé, autorka se snaží kombinovat kulturně historická a formalistická kritéria uvažování a plně je promítá do logické struktury textu, ale neopomíná ani odkazovat na dobře sestavenou obrazovou přílohu.

Za druhé, autorka si je vědoma komplikovaného pojmu „Mistr“ a jasně vymezuje, v jakém smyslu jej používá – jde jí o „dílnu Mistra“. Předem tedy resignuje na exaktní znalectví, což je legitimní, u bakalářské práce logické a v případě sledovaného tématu pochopitelné.

Za třetí, koncept stylu „Mistra“ se snaží postihnout s předpokladem vývoje tohoto stylu, což (nejen) u bakalářských prací nebývá samozřejmostí.

Za čtvrté, v intencích použité literatury se autorka snaží evidovat spojitosti mezi iluminacemi, grafickými předlohami a vazby mezi objednavateli poodhalující možné okolnosti spolupráce jednotlivých tvůrců na konkrétních zakázkách (zejm. v kap. 2.1) i historické okolnosti a důvody přesunu aktivit sledovaného mistra do Vídně.

Za páté, autorka se snaží inteligentně sumarizovat zjištěné, vč. přetrvávajících spletených sporných otázek (např. s. 35, dále v kap. 3.3., nebo v Závěru s. 68-71).

Způsob uvažování A. Pavlíčkové představuje výborný základ do navazujícího magisterského studia.

Prohřešky předkládané práce lze rozdělit na formální nedodělky, drobná terminologická pochybení a dílčí mezery v koncepci, které se promítají do obsahu textu, nikoliv však fatálně s ohledem na parametry bakalářské práce;

Za formální nedodělky lze považovat občasné chybějící čísla stran u citovaných publikací (např. v pozn. 9, 11-13, 15, 35, 62, 76-77, 132, 145, 150, 158, 187), nebo výjimečně chybí čísla folií u některých srovnávaných iluminací (např. s. 39 – 2. odst., s. 40 – 3. odst., s. 44 – 1. odst., s. 64 – 2. a 3. odst., s. 65 – posl. odst., s. 66 – 1. odst.), ale bohužel ojedinele chybí i odkazy na zdroj informací (např. posl. odst. kap. 1.1., nebo v pozn. 90, či s. 56 – 2. odst.).

Mezi zvláštní příklady formálních nedodělků patří i některé ne příliš šťastné formulace: např. s. 26 (posl. řádek), s. 36 (2. odst.: ... „motivy vně knihy se přizpůsobovaly motivům uvnitř...“ – míněna souvislost mezi motivickým repertoárem knižních vazeb a iluminací), s. 55 (posl. řádek: „malíř zastával těžký sloh“) a dvě opakující se nešťastné formulace: jednak, že „knihy nese iluminace“ (např. s. 29 – 3. odst., s. 30 – 2. odst., s. 46 – 2. odst., atd.) a jednak, „náš Mistr“ (myšleno „sledovaný Mistr“, nebo Mistr Friedrichova brevíře“). Za žertovnou lze považovat sentenci na s. 43: „iluminátor pracující pouze v ornamentu“.

To jsou ovšem maličkosti, které by autorka nepochybně opravila, kdyby mohla číst svůj dopsaný text v časovém odstupu.

Za drobná terminologická pochybení lze považovat ze starší literatury občas přejímaný termín „filigrán“ ve smyslu „fleuronné“, naopak z novější literatury asi pochází zmatek v terminologii heraldické: např. s. 43 – 1. řádek: dvouhlavý orl (ne „orlice“), rakouský znak

(ne „erb“), s. 44: znak rytířského řádu (ne „erb“), s. 60 – 2. odst., s. 63 – 3. odst., atd.: prostě erb a znak nejsou synonyma – erb je rodový, znak zemský či institucionální.

Největší obsahovou slabinou předkládané práce je důsledek podcenění důkladnější formální analýzy studovaných děl; Tato slabina se projevuje u pokusů o stylovou charakteristiku, které trpí nesystematičností (např. kap. 1.4: skoky od celku k detailu a naopak, nebo kap. 2.2.: odhaluje neznalosti zásad systému popisu rukopisů, zejména tím trpí text na s. 41 v kap. 2.3). Pokud se autorka chce věnovat iluminaci, tuto slabinu je nutné odstranit v dalším studiu, protože jde o mezinárodně platný systém. Je toho rozhodně schopna, ale jde patrně o další důsledek podcenění závěrečných korektur.

Je-li cílem bakalářské práce systematicky shrnout literaturu k tématu a doložit, že student ovládá odbornou terminologii a základní metody práce, text A.Pavličkové tohoto požadavku většinou dosahuje. V magisterské práci je nutné i důsledněji ověřovat a domýšlet přejímaná tvrzení (např. s. 56 – 2. odst.: nejsem si jist formulací, že v 60.-70. letech 15. století se Brno odvrací od Prahy, protože i tehdy obě spojuje dědictví krásnoslohé tradice, což autorka píše níže, ale právě u té zjednodušené formulace chybí odkaz na zdroje informací, jimiž by se autorka zaštitila. Šlo patrně o odlišnost typologie preferovaných rukopisů, což rovněž autorka na jiném místě uvádí, ale stávající formulace by u magisterské práce vyprovokovala složitější diskusi u obhajoby i ohledně motivického repertoáru a typologie výzdoby).

Vzhledem ke komplikovanosti tématu, okolnostem vzniku práce (míněny důsledky epidemie čínské chřipky) a s ohledem na jednoznačně převažující kvality práce ji doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat výborně.

V Praze 16. srpna 2021

Viktor Kubík